

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Tilsynsrapport

Skolemiljø

Ullensaker kommune – Hovin skole

Sammendrag

Statsforvalteren i Oslo og Viken gjennomfører tilsyn med Ullensaker kommune. Temaet for tilsynet er elevens skolemiljø. Tilsynet er en del av felles nasjonalt tilsyn 2018-2021.

Hovedpunkter i tilsynet er:

- Skolens aktivitetsplikt for å sikre at eleven har et trygt og godt skolemiljø. Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak.
- Skolens plikt til å arbeide forebyggende og informere og involvere elever og foreldre. Plikten til å arbeide forbyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø.

Det overordnede formålet med tilsynet er å kontrollere om Ullensaker kommune oppfyller kravene i regelverket.

Avdekkede lovbrudd

Statsforvalteren har avdekket lovbrudd.

Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-9. Ullensaker kommune må i den forbindelse se til at:

1. rektor sikrer at skolen innhenter tilstrekkelig med informasjon for å kunne evaluere om tiltakene virker, inkludert elevens syn og ønsker om endringer.
2. rektor sørger for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjon om hvordan tiltakene har virket og elevens syn.
3. skolen informerer elevene om at de kan melde saken til Statsforvalteren.

Kommunen må sørge for at skolen jobber forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø for elevene, jf. opplæringsloven § 9 A-3 og 9 A-8 første ledd. Ullensaker kommunen må i den forbindelse se til at:

1. skolen evaluerer det forebyggende arbeidet for et trygt og godt skolemiljø basert på blant annet synspunkter fra elevene, foresatte og ansatte.

Status på rapporten og veien videre

Kommunen mottok en foreløpig tilsynsrapport og har uttalt seg innen fristen. Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting. Kommunen har rettefrist til 19. mai 2021.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
1 Innledning.....	4
1.1 Tema for tilsynet.....	4
1.2 Om gjennomføringen av tilsynet.....	4
2 Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltakene	5
3 Plikten til å arbeide forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø.....	13
4 Statsforvalterens reaksjoner	25
4.1 Pålegg om retting	25
4.2 Oppfølging av påleggene.....	26
5 Kommunen har rett til å klage	26
6 Dokumenter	28

1 Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om skolene oppfyller opplæringsloven med forskrifter.

Dersom Ullensaker kommune og Hovin skole ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/).

1.1 Tema for tilsynet

Felles nasjonalt tilsyn på opplæringsområdet 2018-2021 omfatter følgende temaer: skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, skolebasert vurdering, tidlig innsats, spesialundervisning, skolemiljø, grunnskoleopplæring for voksne og videregående opplæring for voksne.

Temaet for dette tilsynet er elevenes skolemiljø

1. Skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø. Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-9 og forvaltningsloven § 11.
2. Skolens plikt til å arbeide forebyggende og informere og involvere elever og foreldre. Plikten til å arbeide forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 og 9 A-8 første ledd.

Vi har ikke sett på hvordan kommunen oppfyller andre krav i regelverket.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket knyttet til elevens skolemiljø, og slik bidra til økt rettssikkerhet for elevene.

1.2 Om gjennomføringen av tilsynet

Statsforvalteren åpnet tilsyn med Ullensaker kommune i brev av 2. juli 2020. Kommunen ble pålagt å levere dokumentasjon til oss. Vi har fått dokumentasjon for å gjennomføre tilsynet.

I dette tilsynet har vi benyttet Utdanningsdirektoratets system for egenvurdering, RefLex, som informasjonsgrunnlag. RefLex er utfylt av lærere, SFO-ansatte og ledere i skolen.

Vi har mottatt dokumentasjon som underbygger svarene som skolen gir i RefLex.

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til kommunen 22. november 2021. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. Kommunen har kommentert innholdet i den foreløpige rapporten innen fristen 10. januar 2021. Vi har behandlet kommentaren under hvert av de aktuelle temaene.

2 Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltakene

Rektor har ansvar for at skolen jobber kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak blir oppfylt, jf. opplæringsloven § 9 A-3.

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene som gjelder skolens plikt til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak. Aktivitetsplikten står i opplæringsloven § 9 A-4. Aktivitetsplikten skal tolkes utvidende til også å gjelde en plikt til å evaluere og tilpasse tiltakene.

Rettslig krav 1

Plikten til å utarbeide en skriftlig plan (RefLex 3.2 – 3.3)

Skolen skal lage en skriftlig plan som skal beskrive hvilken eller hvilke elever planen gjelder, hvilket problem tiltakene skal løse, hvilke tiltak skolen har planlagt, når skolen skal gjennomføre tiltakene, hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene, og når skolen skal evaluere tiltakene. Planen behøver ikke å knytte seg til én bestemt elev, men kan ta for seg en situasjon eller utfordring som omfatter flere elever.

Eleven og foreldrene til eleven som saken gjelder, har rett til å få de delene av planen som omhandler eleven. Hvis eleven er over 18 år, har ikke foreldrene rett til å få planen.

Våre undersøkelser

Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak? (RefLex 3.2)

Skolen har oppgitt at de hadde et bestemt antall skolemiljøsaker i perioden 01.01.2019 - til tidspunktet for utsending av tilsynsvarselet. Statsforvalteren har lest et tilfeldig utvalg elevmapper av disse, og for de rettslige kravene vi har sett på har vi gjennomgått et antall elevmapper. Elevmappene ligger til grunn for våre undersøkelser og vurderinger under rettslige krav.

Spørsmålet om skolen lager en skriftlig plan består av to vurderinger, dette i tråd med opplæringsloven § 9 A-4 sjette ledd. Det første vi tar stilling til, er om skolen lager en skriftlig plan når de skal, og deretter ser vi på om skolens aktivitetsplaner oppfyller minimumskravene.

Skolen har vedlagt mal for aktivitetsplan.¹ Aktivitetsplanen er omtalt i skolens *Prosedyre for et trygt og godt skolemiljø*. Alle aktivitetsplaner vi har sett på følger skolens maler. Rektor og de

---

¹ *Tiltaksplan kapittel 9A i Opplæringsloven*

ansatte bekrefter i RefLex at skolen lager en skriftlig plan i tråd med minimumskravene, når skolen skal sette inn tiltak i en sak. Videre svarer de at de bruker kommunal mal for aktivitetsplan, og noen viser til malen som er tilpasset skolen. I RefLex vises det også til kommunens *Handlingsplan for trygt og godt leke- og læringsmiljø* som er en felles prosedyre for å sikre elevene et trygt og godt psykososialt miljø. Planen spesifiserer at aktivitetsplikten innebærer at skolen skal sørge for at eleven blir hørt og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn.² Skolen skal synliggjøre hva eleven mener og hvordan meningen er tillagt vekt i begrunnelsen av tiltakene.

I *Prosedyre for et trygt og godt skolemiljø* 2.8 a) står det at hvis undersøkelser viser at eleven ikke opplever å ha et trygt og godt skolemiljø, skal rektor som ansvarlig «vurdere hvilke tiltak som skal settes inn og lage en skriftlig tiltaksplan for å oppfylle aktivitetsplikten». Det står også at skolen skal bruke mal for tiltaksplan for å oppfylle aktivitetsplikten. I malen er det utarbeidet et forslag over tiltak, og planen inneholder hvilket problem tiltakene skal løse, hvilke tiltak skolen har planlagt, når de skal gjennomføres, hvem som er ansvarlig for tiltakene og når tiltakene skal evalueres. Skolen har en egen kolonne i aktivitetsplanen som sier hvem som er målgruppen.

Prosedyre for et trygt og godt skolemiljø trinn 1 omhandler hvordan skolene skal informere foresatte og elever om elevenes rettigheter knyttet til skolemiljø, jf. opplæringsloven kapittel 9 A. Rektor har ansvaret for å gjennomgå prosedyren ved skolestart i hele personalet, i skolens samarbeidsorgan, med rådgivere, miljøterapeuter og vikarer. I prosedyrens punkt 1.4 står det at rektor er ansvarlig for at det informeres på foreldremøte om elevenes rettigheter knyttet til skolemiljø, skolens aktivitetsplikt, om retten til å melde til Statsforvalteren og muligheten til å melde om skolemiljø på kommunens hjemmesider. Punkt 1.5 tydeliggjør at rektor er ansvarlig for å informere om elevenes rettigheter i enkeltsaker.

Når det gjelder å informere elev og foresatte om tiltak, så inneholder *Prosedyre for et trygt og godt skolemiljø* 2.8 b) en rutine om å «informere elev og foresatte om tiltak senest innen ei arbeidsuke. Det er viktig å vurdere hvilke tiltak som ivaretar barnets interesser best mulig.»

Aktivitetsplanene viser at sakene er opprettet på bakgrunn av henvendelser fra foresatte og elever. I aktivitetsplanene fremgår det at skolen har utarbeidet aktivitetsplan samme dag eller tilnærmet samme dag som de mottok melding.

I RefLex svarer rektor og ansatte ved skolen at de foresatte får aktivitetsplanen automatisk når denne lages. Alle aktivitetsplaner skrives i kommunens saks- og arkivsystem, og deretter sendes den ut som digital post til de foresatte.

Våre vurderinger

Statsforvalteren vurderer at skolens mal inneholder de fem minimumskravene. Videre vurderer Statsforvalteren at de mottatte aktivitetsplanene inneholder «problembeskrivelse, tiltak, når skolen skal gjennomføre tiltakene, hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene og når skolen skal evaluere tiltakene.» Skjemaet for aktivitetsplan oppfyller dermed lovens minstekrav til innhold.

---

² *Handlingsplan for trygt og godt leke- og læringsmiljø* s. 15 og 16.

I noen av de utfylte aktivitetsplanene ser vi at problembeskrivelsen kunne vært mer konkret. Vi vil også påpeke at malen henviser til Statsforvalteren i Oslo og Akershus. Vårt navn er nå Statsforvalteren i Oslo og Viken og fra 01.01.2021 Statsforvalteren i Oslo og Viken. Statsforvalteren anbefaler at malen rettes opp på dette punktet.

Statsforvalterens vurdering er at skolens aktivitetsplaner oppfyller minimumskravene, og at skolen lager en skriftlig plan når den skal.

Skolemiljø saker fordrer et godt samarbeid mellom skole og hjem. En naturlig følge av dette er at foresatte er kjent med at skolen oppretter aktivitetsplaner og at foresatte får kopi av aktivitetsplan når de ber om det. Det er Statsforvalterens inntrykk at skolen i alle tilfeller har gjort elever og foreldre kjent med at aktivitetsplaner er opprettet ved at de automatisk sendes til foreldrene. Statsforvalteren finner det sannsynliggjort at elever også har tilgang til denne hvis de ønsker å se den.

Våre konklusjoner

Skolen lager en skriftlig plan når skolen skal sette inn tiltak i en sak.

Foreldre og elever får aktivitetsplan fra skolen når de ber om det.

Lovkravet er oppfylt.

Rettslig krav 2

Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltakene (RefLex 3.4 – 3.9)

Skolen må gjennomføre alle tiltakene som følger av planen. Videre må skolen dokumentere at den gjennomfører tiltak i tråd med planen.

For å kunne evaluere tiltakene, må skolen skaffe seg tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket. Eleven som tiltakene gjelder, har rett til å uttale seg. Skolen skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Eleven kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte, eller få dem til å uttale seg på sine vegne.

Skolen må vurdere hvordan tiltakene har virket. Skolen må endre tiltakene eller sette inn nye tiltak, dersom eleven fortsatt opplever å ikke ha et trygt og godt skolemiljø. Evalueringen kan også føre til at skolen forlenger tiltak som virker. Skolen skal fortsette med å sette inn tiltak, så lenge eleven ikke opplever at skolemiljøet er trygt og godt, og det finnes egnede tiltak som skolen kan sette inn.

Skolen skal informere elever og foreldre som mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten om at de kan melde saken sin til Statsforvalteren, jf. forvaltningsloven § 11 og opplæringsloven § 9 A-9 første ledd.

Våre undersøkelser

Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltakene? (RefLex 3.4 og 3.5)

På spørsmål i RefLex om skolen alltid gjennomfører tiltakene i aktivitetsplanen slik det er beskrevet, både i innhold og tid, svarer rektor og de ansatte bekreftende. Rektor utdyper at unntak kan skje, hvis det er spesielle forhold som forhindrer dette. Eksempler på dette kan være at elever er fraværende eller i koronasituasjonen. De ansatte svarer at skolen alltid etterstreber å følge aktivitetsplanen slik den er beskrevet, men at det kan være hendelser som forhindrer gjennomføring på planlagt tidspunkt. De ansatte sier også at dersom de av ulike årsaker må avvike fra planen, vil elev og foresatte bli informert.

Det fremgår av mottatte aktivitetsplaner at de har en egen kolonne i planen som har betegnelsen «Er gjennomført», og disse er som oftest krysset ut.

Både rektor og ansatte svarer i RefLex at skolen dokumenterer at tiltakene er gjennomført i tråd med aktivitetsplanen. Det er flere ansatte som påpeker at dokumentasjonen avhenger av tiltaket. Enkelte tiltak blir ikke dokumentert utover registrert som gjennomført i aktivitetsplanen. De dokumenterer alltid møter med foresatte og avsatte samtaler med eleven. Rektor utdyper at det dokumenteres gjennom referat fra evalueringsmøter med foresatte, hvor man snakker om hva som har blitt gjort siden forrige møte og det markeres i aktivitetsplanen at tiltakene er gjennomført.

Det fremgår av *Prosedyre om et trygt og godt skolemiljø* at det er rektor som er ansvarlig for å utarbeide aktivitetsplan, og rektor selv signerer alle aktivitetsplaner.

Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon for å kunne evaluere om tiltakene virker? (Reflex 3.6 og 3.7)

For å kunne evaluere tiltakene, må skolen skaffe seg tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket. Eleven som tiltakene gjelder, har rett til å uttale seg. I kravet om at rektor må sikre, ligger det at rektor må ha bestemt en fast fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet om å innhente informasjon om tiltakenes virkning, og at rektor følger opp at de som jobber på skolen bruker fremgangsmåten i praksis.

Både rektor og de ansatte svarer i RefLex at skolen spør eleven om hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker. En av de ansatte skriver at enkelte tiltak, som f.eks. observasjon og ekstra voksentetthet rundt eleven skjer etter samtykke fra foresatte og forsøkes noen ganger gjennomført uten at eleven er oppmerksom på dette. Eleven får i samtaler med miljøterapeut anledning til å fortelle om opplevd effekt av tiltak og gi forslag til endringer.

Rektor forteller at de rutinemessig har en samtale med eleven i forkant av evalueringsmøter hvor eleven blir spurt om tiltakene har virket og om hvordan eleven har det på skolen. Samtalen gjennomføres som oftest av kontaktlærer, miljøterapeut eller avdelingsleder. Det presiseres at selv om eleven i denne samtalen har mulighet til å uttale seg om hvilke endringer i tiltak eleven eventuelt ønsker, ser skolen selv at de ikke har skriftlige rutiner på om dette spørsmålet skal

stilles i samtalen. Rektor nevner at de framover ser behov for å kvalitetssikre bedre at eleven blir spurt om hvilke tiltak eleven ønsker.

I skolens *Prosedyre for et trygt og godt skolemiljø* under punkt 2.11 står det at rektor, eller den som rektor delegerer saken til, skal følge opp tiltak, og eventuelt justere tiltaksplanen i samråd med elev og foresatte og dokumentere alle aktiviteter knyttet til gjennomføring av tiltak i elevmappe. Her informeres det også om at plikten til å sette inn tiltak varer inntil eleven opplever å ha et trygt og godt skolemiljø. Det skal også skrives et avslutningsreferat hvor det redegjøres for tiltak, hvordan tiltakene har fungert, og status i saken.

Statsforvalteren har, som nevnt, mottatt aktivitetsplaner fra skolen. Aktivitetsplanene inneholder som hovedregel tidspunkt for evaluering og informasjon om hvordan eleven har det. Malen for tiltaksplanen³ informerer om at tiltaksplanen kan justeres ved behov. I noen saker konkluderes det med at det går bra, uten at tiltakene evalueres.

Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjon om hvordan tiltakene har virket og elevens syn? (RefLex 3.8)

At rektor skal sørge for at et krav blir oppfylt, betyr at oppgaven er av en slik art at det ikke er nødvendig med en fast fremgangsmåte. De ansatte svarer i RefLex at skolen alltid tilpasser tiltakene. Videre forteller de ansatte at det «i evalueringsmøter drøftes tiltakenes effekt, der eleven (i forkant av møtet), foresatte og kontaktlærer alle bidrar med informasjon om hvordan tiltaket har virket». Skolen har dialog med foresatte og de ansatte med hverandre hvor de blir bedt om å dele informasjon om hvordan tiltakene har virket i perioden. Rektor skriver videre at skolen innhenter informasjon om hvordan tiltakene virker ved å snakke med eleven, snakke med elevens foresatte og gjennom observasjon. Rektor nevner også at ved behov benytter skolen også ulike kartlegginger som «Snakk med meg»- samtaler eller statuskort der eleven fortløpende gir rutinemessige tilbakemeldinger til læreren om skolemiljøet og om eleven har det trygt og godt.

I *Prosedyre for et trygt og godt skolemiljø* 2.12 går det frem at skolen og rektor skal vurdere i samråd med eleven og foresatte om et trygt og godt skolemiljø er oppnådd. Det skal også skrives et avslutningsreferat hvor det redegjøres for tiltak, hvordan tiltakene har fungert, og status i saken.

Statsforvalteren har, som nevnt, fått oversendt et utvalg aktivitetsplaner. Basert på dokumentasjonen som vi har mottatt, kan vi ikke se at evalueringsreferatene viser at skolen har tilpasset tiltak etter å ha snakket med elevene. Referatene tar for seg hvordan eleven har det i skolehverdagen, og vi kan ikke se av dokumentasjonen at elevene blir spurt konkret om tiltakene. Eksempler på spørsmål handler ofte om dagligdagse ting, som hvordan eleven har det, om man trives på skolen, og om eleven har blitt plaget i friminuttet eller skoleveien.

Rektor og de ansatte svarer ja på om rektor sørger for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjon om hvordan tiltakene har virket og elevens syn. Videre redegjør rektor at «På bakgrunn av informasjon som innhentes om hvordan tiltakene har virket vurderer skolen i

---

³ *Tiltaksplan kapittel 9A i Opplæringsloven*

forkant av avtalt evalueringsmøter om det bør settes inn nye tiltak, om tiltak skal justeres eller forlenges.» Denne vurderingen gjøres som oftest av kontaktlærer i samråd med miljøterapeut og rektor eller avdelingsleder. Eleven får også mulighet til å uttale seg i en samtale i forkant av evalueringsmøtet. På bakgrunn av de vurderingene som er gjort i forkant av evalueringsmøtet tas elevens foresatte med på råd før endelig revidering av tiltaksplanen fastsettes i evalueringsmøte med foresatte.

En av de ansatte påpeker at tiltakene kun tilpasses ved behov, bare der de ser at tiltaket ikke har hatt ønsket effekt. I aktivitetsplanene og referatene Statsforvalteren har mottatt, er det få tiltak som endres eller avsluttes. I de fleste sakene avsluttes aktivitetsplanen fordi det konkluderes med at eleven nå har det trygt og godt.

Informerer skolen elever og foreldre om at de kan melde saken sin til Statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten? (RefLex 3.9)

Elever og foreldre skal bli informert om at de kan melde sin sak til Statsforvalteren dersom de opplever at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten. Skolens prosedyre for et trygt og godt skolemiljø trinn 1 handler om hvordan skolene skal informere foresatte og elever om elevenes rettigheter knyttet til skolemiljø, jf. opplæringsloven kapittel 9 A. Rektor har ansvaret for å gjennomgå prosedyren ved skolestart i hele personalet, i skolens samarbeidsorgan, med rådgivere, miljøterapeuter og vikarer. I prosedyrens punkt 1.4 står det at rektor er ansvarlig for at man skal informere foresatte på foreldremøte om elevenes rettigheter knyttet til skolemiljø, skolens aktivitetsplikt, om retten til å melde til Statsforvalteren og muligheten til å melde om skolemiljø på kommunens hjemmesider. Punkt 1.5 tydeliggjør at rektor er ansvarlig for å informere om elevenes rettigheter i enkeltsaker.

I RefLex svarer rektor og de ansatte at alle elever og foresatte på skolen blir informert om at de kan melde saken sin til Statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten. Det fremgår av *Prosedyre for et trygt og godt skolemiljø* pkt. 3.1 at Statsforvalteren er håndhevingsmyndighet og at foreldrene kan klage på skolens aktivitetsplikt.

Rektor skriver at foresatte informeres muntlig om dette i alle saker der det kan være mistanke om at elever ikke har det trygt og godt. De informeres i tillegg skriftlig om dette i skolens aktivitetsplan som rutinemessig sendes hjem etter at den er laget. I tillegg informeres foresatte generelt om dette på foreldremøter. I den anledning vises det til presentasjon som brukes på foreldremøter for nye 1. klassinger. Her informeres det om muligheten til å melde til Statsforvalteren.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren ser at skolen i aktivitetsplanene har en kolonne for om tiltaket er gjennomført, der det kan legges vurderinger for hvordan tiltak i skolemiljø saker har virket. Det er likevel Statsforvalterens vurdering at det ikke er tilstrekkelig å legge inn en sluttkommentar slik skolen gjør i dag. På bakgrunn av evalueringsreferatene kan Statsforvalteren ikke alltid se hvordan elevene selv har opplevd at tiltakene har virket og om tiltakene har hatt positiv innvirkning på elevens skolemiljø. Videre kan Statsforvalteren heller ikke se om elevene eventuelt har ønsket noen endringer. Statsforvalteren påpeker at aktivitetsplanene endres i liten grad selv om de blir forlenget. Statsforvalteren har heller ikke mottatt annen dokumentasjon som viser at elevene har

fått spørsmål om hvordan tiltakene har fungert og om de ønsker endring. Statsforvalteren savner at skolen tydeliggjør om tiltakene har fungert, eller om de skal endres. Vi vil samtidig påpeke at det er positivt at skolen fokuserer på elevens trivsel i samtalen.

Til tross for at det ser ut som at skolen foretar justeringer av tiltak i oppfølgingsmøter av aktivitetsplanen, ser vi at skolen i de fleste sakene ikke oppdaterer planen med å fjerne eller legge til nye tiltak på bakgrunn av evalueringene. I tillegg savner vi å se at skolen tilpasser tiltakene basert på elevens syn på tiltakene i aktivitetsplanen. Statsforvalteren vurderer at det i enkelte situasjoner vil være formålstjenlig å høre eleven via foresatte, f.eks. på grunn av modenhet. Det er likevel Statsforvalterens inntrykk at elevens stemme ikke i tilstrekkelig grad kommer til uttrykk i møtene som skolen har med foresatte når en aktivitetsplan skal evalueres/avsluttes. Det avgjørende er at skolen ikke har synliggjort at tiltakene evalueres, og skriftlige rutiner kan bidra til å avhjelpe dette.

Statsforvalteren er enig i rektors vurdering om at skolen fremover bør bli bedre på å kvalitetssikre at elevene blir spurt om hvilke tiltak eleven ønsker.

Statsforvalteren ser at skolen har rutiner for å informere foreldre om muligheten til å melde til Statsforvalteren. Vi kan allikevel ikke se at det finnes rutinebeskrivelser som henvender seg til elevene og muligheten til å melde til Statsforvalteren hvis de opplever at skolen ikke har oppfylt aktivitetsplikten. Statsforvalteren kan heller ikke se at skolen har denne informasjonen på sine nettsider. Rutinen er for lite konkret på når foreldre og elever kan melde til Statsforvalteren. Det er nødvendig å påpeke at det gis for lite informasjon der det er et reelt behov. Dette behovet vil elev og foreldre også kunne ha i tidsrommet saken varsles til rektor slik at også elever som ikke får aktivitetsplan vet at de kan melde sak til Statsforvalteren. Statsforvalteren vurderer derfor at skolen ikke informerer elever i tilstrekkelig grad om at de kan melde til Statsforvalteren.

Kommunens tilbakemelding på foreløpig rapport – Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren har mottatt tilbakemelding på foreløpig rapport fra Ullensaker kommune og Hovin skole 7. januar 2021. Kommunen har gitt tilbakemelding på om rektor sikrer at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker. I sin tilbakemelding skriver kommunen at skolen alltid innhenter informasjon fra både foresatte, elev og lærere knyttet til hvordan tiltakene som helhet har virket. Videre skriver kommunen at tiltakene i en elevs aktivitetsplan alltid evalueres i samarbeid med foresatte. Kommunen er imidlertid enig med Statsforvalterens konklusjon om at hvert enkelt tiltak ikke er evaluert systematisk nok.

Kommunen skriver at de er usikre på hva ordet «dette» eksakt henviser til på s. 10 avsnitt to, der det står at «*En av de ansatte påpeker at dette kun gjøres ved behov (...)*».

Ullensaker kommune er uenige i konklusjonen om at skolen ikke tilpasser tiltakene basert på hvordan tiltakene har virket. Kommunen bekrefter at skolen tilpasser tiltakene basert på evaluering. Tiltakene fjernes ikke fra planen, for at helheten av alle tiltak som er iverksatt hele tiden skal vises. Nye tiltak eller justering av tiltak framkommer som tillegg i planen etter evalueringene. Kommunen forteller at tiltakene blir blant annet justert basert på elevens syn på hvordan han eller hun vurderer utviklingen av sitt eget skolemiljø og trivsel.

Kommunen og skolen kan bekrefte at skolen informerer elever på fellessamlinger om at de kan melde sak til Statsforvalteren, men at de ikke har kunnet dokumentere dette. Kommunen vurderer derfor at «skolen har overholdt informasjonsplikten til elevene, men har muligens ikke overholdt dokumentasjonsplikten knyttet til dette. Statsforvalteren har i sin tilsynsrapport sannsynliggjort at eleven har tilgang til aktivitetsplanen om de ønsker det. I denne planen er det tydelig skrevet at man kan klage til Fylkesmannen/Statsforvalteren.» Kommunen stiller spørsmålstegn ved de yngste elevers forutsetninger til å motta informasjon, og at dette er best ivare tatt gjennom foreldrene.

Statsforvalterens vurderinger etter tilbakemelding fra kommunen

Statsforvalteren mener det er positivt at kommunen gir informasjon om at skolen alltid innhenter informasjon knyttet til hvordan tiltakene som helhet har virket. Videre er det positivt at skolen uttrykker at de vektlegger elevens og foreldres mening i evaluering av aktivitetsplanen. Statsforvalteren ser at kommunen har en skriftlig rutine der det går frem at tiltakene skal følges opp og justeres i samråd med elever og foreldre. Vi kan videre se at skolen gjennomfører møter med både elever og foreldrene i ulike deler av prosessen. Av referatene ser vi likevel at møtene har varierende innhold, og vi kan ikke se at det kommer tydelig frem at det gjøres en evaluering av tiltakene underveis og at det gjøres endringer på bakgrunn av disse. Statsforvalteren har heller ikke fått annen dokumentasjon som viser hvilken annen informasjon skolen da bygger på og hvilke vurderinger skolen gjør før de iverksetter nye tiltak for elevene.

Kommunen påpeker at på side 10 avsnitt to fremstår det som uklart hva «dette» viser til. Dette er nå endret.

Statsforvalteren opprettholder derfor egen vurdering som peker på at skolen ikke tilstrekkelig har sannsynliggjort at lovkravet er oppfylt.

Når det gjelder informasjon om muligheten til å melde saken sin til Statsforvalteren, er det positivt at dette gjøres på fellessamlinger for elevene og at dette meddeles i aktivitetsplanen. Statsforvalteren vurderer at dette imidlertid ikke er tilstrekkelig og at skolen rutinemessig må gi informasjon til elever om deres rettigheter når behovet inntreffer. Bakgrunnen er at informasjonen også må gis i tilstrekkelig grad i de tilfeller skolen på bakgrunn av undersøkelser kommer frem til at eleven ikke er krenket og dermed ikke får aktivitetsplan der rettighetene fremkommer. Vi vil understreke at det er viktig at denne retten formidles på en klar og tilpasset måte for elevene, også for de yngste, slik at eleven får en mulighet til å gjøre seg nytte av informasjonen.

På bakgrunn av det ovennevnte opprettholder vi våre konklusjoner.

Våre konklusjoner

Rektor følger opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen.

Rektor sikrer ikke at skolen innhenter tilstrekkelig med informasjon for å kunne evaluere om tiltakene virker, inkludert elevens syn og ønsker om endringer.

Rektor sørger ikke for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjon om hvordan tiltakene har virket og elevens syn.

Skolen informerer foreldrene om at de kan melde saken til Statsforvalteren. Skolen informerer ikke elevene i tilstrekkelig grad om at de kan melde saken til Statsforvalteren.

Lovkravet er ikke oppfylt.

3 Plikten til å arbeide forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø

Rettslig krav 3. Plikten til å arbeide forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø

Elevene skal få delta i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for å skape et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven § 9 A-8 første ledd. Elevene kan bli involvert gjennom for eksempel aktiviteter og dialog i hverdagen, og gjennom planlagte samtaler og møter. Hvordan elevene skal ta del i arbeidet, skal skolen tilpasse til saken og elevens alder og forutsetninger.

Rektor skal jobbe for at alle som jobber på skolen, skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven § 9 A-3. Rektor skal også jobbe for at lærerne skal fremme en positiv samhandling i klassemiljøet. For å få til dette må lærerne ha nødvendig kompetanse og tilstrekkelig tid. Skolemiljøet skal virke positivt på elevenes helse, trivsel og læring, trygghet og sosial tilhørighet. Arbeidet skal strekke seg lenger enn å hindre krenkelser, og det må omfatte holdninger, verdier, undervisningspraksis, relasjoner og ledelse.

Skolen skal evaluere arbeidet med skolemiljøet basert på synspunkter fra ansatte, elever og foreldre. Dersom evalueringen viser at skolen ikke oppfyller kravene som følger av opplæringsloven kapittel 9 A, må skolen gjøre endringer i måten den dere jobber på, slik at kravet blir oppfylt.

Våre observasjoner

Sikrer rektor at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø? (RefLex 1.2)

Rektor og samtlige lærere svarer ja i RefLex på spørsmålet om elevene blir involvert i arbeidet for å skape og opprettholde et trygt og godt skolemiljø. I sin videre redegjørelse svarer rektor at elever i alle klasser blir involvert, blant annet gjennom klassens time. De involveres også gjennom arbeid i elevrådet og gjennom representasjon i skolens samarbeidsutvalg og skolemiljøutvalg, de har faste møter gjennom året.

Skolen har lagt ved dokumentasjon for å underbygge svarene. Nedenfor vil vi gjennomgå dokumentasjonen.

Elevråd

Hovin skole har dokumentert at de har elevråd. Elever fra 3.-7. trinn deltar. Møter i elevrådet

gjennomføres en gang i måneden. Det går frem av svarene i RefLex at elevene kan komme med innspill, forslag og tilbakemeldinger i elevrådsmøter. Videre går det frem at elevrådet gjennom det praktiske arbeidet bidrar til å skape og opprettholde et trygt og godt skolemiljø gjennom ulike aktiviteter.

Statsforvalteren har fått tilsendt referater fra flere elevrådsmøter fra 2019 og 2020. Disse viser at elevrådet blant annet er delaktig i planleggingen og gjennomføringen av vennskapsuka, ryddedag, bruk av skolens uteområder og andre miljøfremmende tiltak. Videre går det frem at elevrådet tar opp saker som både gjelder det fysiske og det psykososiale skolemiljøet, som for eksempel bruk av BRA-kort og PALS-belønning, konflikter, sykling, tilsyn, utetid, turer, søppelplukking, vedlikeholdsbehov og ønsker om innkjøp av leker og utstyr. Det går også frem av referatene at miljøterapeuten videreformidler sakene til ledelsen. Miljøterapeuten oppfordrer også deltakere i elevrådet til å løfte noen av sakene videre til SU og SMU. Referater viser at elevrådsrepresentantene gjør dette.

Statsforvalteren har mottatt dokumentet *Klassens time*. Her går det frem at alle klasser skal sette av en time per uke til arbeid med klasse- og skolemiljø. Videre går det frem at timen blant annet skal brukes til elevrådsarbeid. Statsforvalteren har ikke mottatt eksempler på at dette gjøres. I *Referat fra elevrådet 07.10.2020* var en av sakene «hvordan klassens time fungerer og om de får avsatt tid til å orientere klassene om saker fra elevrådet». 2 av 10 representanter svarer at de ikke har fått løftet saker i klassen fra forrige møte. Det går videre frem av referatet at disse skal avtale med kontaktlærer om å få avsatt tid til elevrådssaker i klassen.

Hovin skole har oversendt dokumentet *Skolemiljøuka på Hovin*. Her går det frem at elevrådet skal delta aktivt i planleggingen og gjennomføringen. Videre går det frem at elevrådet skal kunne komme med innspill til justering av planen for skolemiljøuka på første elevrådsmøte. I *referat fra elevrådsmøte 29.08.2019* er en av sakene «Info om elevrådsarbeid ifm Vennskapsuka». To elever meldte seg frivillig til å utarbeide test til plakater som henges opp i vennskapsuka. Skolen har oversendt *Tiltaksplan for bedre skolemiljø*, datert 12. februar 2018. Planen er utarbeidet av elevrådet.

Skolen har utarbeidet et utkast til *Årshjul Elevrådet Hovin skole 2020/2021*. Her går det frem hvilke saker som skal ligge fast i elevrådsmøtene. Saker som relaterer seg til det fysiske og psykososiale skolemiljøet er f.eks. klassens time, PALS, vennskapsuka, Elevundersøkelsen, mitt valg og juleavslutning.

Samarbeidsutvalg (SU)

Skolen har dokumentert at de har Samarbeidsutvalg (SU). Det går frem av svarene i RefLex at elevene kan komme med innspill, forslag og tilbakemelding i møtene i SU. Dokumentasjonen viser at elevrådet er representert i SU og at det bringes saker inn fra Elevrådet.

Statsforvalteren har fått oversendt referater fra møter i SU fra 2019 og 2020. Her går det frem at saker knyttet til skolemiljøet har vært diskutert, som for eksempel strategisk plan, «Godt hjem-skole», herunder tilgang til Teams, tiltak for samhold mellom foresatte og organisering av foreldremøter, samt «Godt læringsmiljø», herunder voksentetthet ved tilsyn, klassens time og videreutvikling av igangsatte tiltak. Det orienteres også om handlingsplaner og tilskudd til ulike aktiviteter som er behandlet av FAU.

Hovin skole har utarbeidet *Årshjul SU og SMU Hovin skole 2020/2021*. Her går det frem hvilke saker det skal orienteres om, gis informasjon om, gis innspill til, gis forslag til, evalueres og hvilke saker de skal vedta. Flere saker i SU er relatert til det fysiske og psykososiale skolemiljøet, f.eks. godt leke- og læringsmiljø, rettigheter og plikter, Elev- og Foreldreundersøkelsen, SFO-undersøkelsen, ordensreglement og tilstandsrapport.

Skolemiljøutvalg (SMU)

Det går frem av dokumentasjonen at skolen har Skolemiljøutvalg (SMU). Respondentene i RefLex svarer at elevene gjennom skolemiljøutvalget kan komme med innspill, forslag og tilbakemelding i SMU-møtene. Elevrådet er representert i skolemiljøutvalget og de bringer saker inn fra elevrådet.

Statsforvalteren har fått oversendt referater fra møter i SMU fra 2019 og 2020. I referatene går det frem at saker knyttet til skolemiljøet har vært informert om, som f.eks. prosjektet *Skolemiljø og krenkelses*, *Handlingsplan for et godt leke- og skolemiljø*, rettigheter og plikter etter opplæringsloven kapittel 9 A, informasjon om skolens innsatsteam mot mobbing, resultater fra Elev- og Foreldreundersøkelsen, samt videre oppfølging, iverksetting av tiltak og evaluering av tiltak fra skolen.

Hovin skole har, som nevnt, utarbeidet *Årshjul SU og SMU Hovin skole 2020/2021*. Her går det frem hvilke saker det skal orienteres om, gis informasjon om, gis innspill til, gis forslag til, evalueres samt hvilke saker de skal vedta. Flere saker i SMU er relatert til det fysiske og psykososiale skolemiljøet, f.eks. *Handlingsplan for et godt leke- og læringsmiljø*, Innsatsteam mot mobbing (SIM), Elev- og foreldreundersøkelsen, «Det er mitt valg», skolepatrulje.

Klassens time

Statsforvalteren har mottatt dokumentet *Klassens time*. Som tidligere nevnt, skal alle klasser sette av en time per uke til arbeid med klasse- og skolemiljø. Videre står det at timen skal brukes til elevrådsarbeid, «Det er mitt valg», PALS og mobbeforbyggende modell. Klassens time brukes også til LINK, klassesetrvsel.no, nettvett, skolemiljølogg, Elevundersøkelsen og andre aktuelle saker for klassen. Skolen har oversendt *Hovin skole, Strategiske mål og tiltak 2020-2023*. Her går det frem at «det er satt av en time til klassens time med fokus på økt medbestemmelse for elevene».

Skolen har sendt eksempler som illustrerer hva man har brukt tiden på i klassens time. Eksempler på dette er; bevissthet og forståelse rundt stygge kommentarer, hva som gjør at noe blir populært, etikk og filosofi knyttet til hva som er rett og galt, og hva som er gode valg. Det går frem av svarene i RefLex at klassene utarbeider klasseregler med tydelige forventninger. Statsforvalteren har også fått oversendt plan for arbeid med klasseregler for 3. trinn og eksempel på klasseregler for trinnet.

Skolemiljølogg

Klassene på Hovin skole kan, som nevnt, arbeide med skolemiljølogg i klassens time. Statsforvalteren har mottatt dokumentet *Pedagogisk utviklingstid for pedagogisk personale 25. september 2019*. Her går det frem at målet med loggen er å «legge til rette for et trygt og godt skolemiljø for alle elevene på Hovin skole». Videre har skolen som delmål å «få en felles innsikt i hvor utfordringene i skolemiljøet ligger for å skape en enhetlig praksis i vårt arbeid med skolemiljøet». Tiltaket er ment å gi lærerne bedre oversikt over elever på trinnet som blir utsatt

for krenkelser i og på tvers av trinn. Resultatene diskuteres og bearbeides på trinn og i plenum blant lærerne. Skolen har lagt ved to maler, en for 1.-2. trinn og en for 3.-7. trinn.

Skolen har oversendt maler for utviklingssamtaler for 1.-4. trinn og 5.-7. trinn, samt eksempel på utfylte maler. Malene inneholder spørsmål om skolemiljø som elevene skal svare på før de møter på utviklingssamtale.

Trivselsleder

Hovin skole er trivselslederskole. Gjennom trivselslederprogrammet trenes elever på 4.-10. trinn til å ta ekstra ansvar for å få alle elever med i lek og aktiviteter i skolegården. Det går frem av svarene i RefLex at elevene gjennom trivselsleder kan komme med innspill, forslag og tilbakemelding i trivselsledermøter. Videre går det frem av svarene at trivselslederne gjennom det praktiske arbeidet bidrar til å skape og opprettholde et trygt og godt skolemiljø gjennom ulike aktiviteter.

Statsforvalteren har mottatt *Oppsummering fra TL-kurs* datert 23. september 2019. Her står det blant annet at elevene har reflektert rundt hvordan oppgavene i programmet løses på en god måte og at de videre har diskutert valg av leker, hvilke dager og hvilke friminutt aktivitetene skulle gjennomføres. Det går også frem at elevene diskuterte mulige utfordringer og hvordan disse kunne løses. Elevene fikk også opplæring og tilgang til noen verktøyer i programmet og ble oppfordret til å komme med innspill og forslag til hvordan avslutningen kunne gjennomføres for trivselslederne.

PALS

Det går frem av den oversendte dokumentasjonen og svarene i RefLex at Hovin er en PALS-skole. Statsforvalteren har fått oversendt informasjonsheftet *Med fokus på skolemiljø. Informasjon til ansatte og vikarer på Hovin skole*. Her går det frem at PALS står for positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling i skolen. Hensikten med PALS er å styrke barns sosiale kompetanse og forebygge problematferd. Grunnleggende for PALS er positiv tilbakemelding, oppmuntring og involvering, grensesetting, tilsyn, problemløsning og mobbeforebyggende arbeid. Hovin har satt som mål at alle skal oppleve å ha det trygt og hyggelig på Hovin skole, samarbeid mellom skole og hjem skal være basert på gjensidig tillit og felles ansvar, alle skal oppleve læring og mestring hver dag, alle skal vise respekt og omsorg for hverandre og alle skal ta ansvar ved å bry seg, gripe inn og sette grenser.

Statsforvalteren har som nevnt mottatt dokumentet *Klassens time*. Her går det frem at timen blant annet skal brukes til PALS. Skolen har også oversendt eksempel på arbeid med PALS-ansvarlighet i klasse.

Det er mitt valg

Det fremgår av skolens dokumentasjon at skolen bruker undervisningsprogrammet *Dette er mitt valg*. Dette er et forebyggende undervisningsprogram i sosial og emosjonell kompetanse. Målet med programmet er å gi barn og elever verktøy for å kunne ta gode og selvstendige avgjørelser. Statsforvalteren har som nevnt mottatt dokumentet *Klassens time*. Her går det frem at timen blant annet skal brukes til «Det er mitt valg».

Flere svarer i RefLex at skolen og SFO arbeider med boken *Mitt valg* på de ulike trinnene. Det går frem av svarene at boka legger opp til ulike aktiviteter der elevene får mulighet til å arbeide med skolemiljø, for eksempel simulerer elevene ulike situasjoner og hvordan disse kan løses. Videre svarer respondentene at arbeidet er med på å bevisstgjøre elevers positive holdninger til hverandre.

Skolemiljøuka

Statsforvalteren har mottatt plan for *Skolemiljøuka på Hovin skole for 2019*. Den viser at elevene blant annet har deltatt på trivselsleker, «BlimEdansen», skolefrokost, joggedagen og rebusløp samt har hatt om temaet «vennskap» i opplæringen.

Jobber rektor for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø? (RefLex 1.3 og 1.4)

I RefLex svarer rektor og de ansatte ja på spørsmålet om rektor jobber for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø.

De ansatte svarer i RefLex at rektor prioriterer arbeidet med et trygt og godt skolemiljø, og at dette er holdninger som smitter over på de ansatte. Det går videre frem at dette kommer til uttrykk gjennom «Deling av egne gode holdninger og verdier, uttale mål for arbeidet med et trygt og godt skolemiljø, tidsbruk, fokus og agenda både i PU-tid, infomøter, samarbeidsmøter, oppfordring og innvilgelse av ansattes deltakelser i kurs/kompetanseheving for å skape et trygt og godt skolemiljø, nedsettelse og videreføring av faggrupper og samarbeidsforum med spesielt fokus på skape et trygt og godt skolemiljø, samt deltakelse i evalueringsmøter, samarbeidsmøter og håndtering av 9A-saker. Rektor deltar selv aktivt i arbeidet med å skape et trygt og godt skolemiljø i praksis.» Andre svarer at rektor følger opp at lover og regler blir fulgt til det beste for elever og personalet.

Rektor svarer i sin redegjørelse i RefLex at «skolen har hatt skolemiljø som særskilt satsingsområdet de siste to årene. Fra høsten 2019 har skolen deltatt i MOOCen⁴ «Skolemiljø og krenkelser» i regi av Høgskolen i Innlandet (heretter forkortet HINN). En stor del av skolens pedagogiske utviklingstid har vært brukt til dette temaet de siste årene. Skolen har også en egen gruppe for skolemiljø og PALS som har avsatt tid til å jobbe med temaet. Alle trinn skal jobbe systematisk med PALS sin mobbeforebyggende modell etter hver ferie gjennom skoleåret i tillegg til det kontinuerlig arbeidet som foregår hver dag.

Arbeidet med holdninger og verdier har også vært jobbet med gjennom arbeidet med overordnet del i den nye læreplanen. Dette er temaer det er lagt opp til at man skal diskutere i skolens pedagogiske utviklingstid, og på ledelsens faste oppfølgingssamtaler med lærerne på de ulike trinnene. Forventninger til holdninger og atferd er også skriftliggjort i ulike planer skolen har. Dette er blant annet kommunens handlingsplan for et godt leke- og læringsmiljø, planer for bruk av PALS mobbeforebyggende modell på faste tidspunkt gjennom året, kommunens prosedyre for et trygt og godt skolemiljø og rutiner for klassens time og bruk av "Det er mitt valg"

---

⁴ Massive Open Online Course

og relæringsplan for PALS-forventninger. Det er også utarbeidet et eget årshjul for arbeid med sosial kompetanse i klassene.»

Skolen har lagt ved dokumentasjon for å underbygge svarene. Nedenfor vil vi gjennomgå dokumentasjonen.

Hovin skole Strategiske mål og tiltak 2020–2023

Statsforvalteren har som nevnt fått oversendt planen *Hovin skole, Strategiske mål og tiltak 2020 – 2023*. Her går det frem at implementering av *Handlingsplan for et trygt og godt leke- og læringsmiljø* er en felles kommunal satsing. Videre står det at skolemiljø er en av Hovins skoles to hovedsatsingsområder for perioden, herunder nevnes; Deltakelse i utviklingsprosjektet «Skolemiljø og krenkelser» i samarbeid med HINN, videreføre implementering av *Handlingsplan for et trygt og godt leke- og skolemiljø*, videreføre implementering av «Det er mitt valg», PALS, positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling, fokus på gode tilsynsrutiner, relasjonell og god klasseledelse, skolemiljølogg og «Snakk med meg». I planen står det at det blant annet at skolen:

- har opprettet en gruppe med ansatte som har et ekstra ansvar for oppfølging av skolemiljøet.
- tilsyn med høy voksentetthet
- har satt av tid på alle trinn til «klassens time»
- viderefører implementeringen av «Det er mitt valg»

Handlingsplan for trygt og godt leke- og læringsmiljø

Statsforvalteren har fått oversendt *Handlingsplan for trygt og godt leke- og læringsmiljø*.

Dokumentet er utarbeidet av Ullensaker kommune. Dokumentet har som mål å kvalitetssikre arbeidet med leke- og læringsmiljø i barnehage og skoler i Ullensaker kommune, i tråd med mål som rammeplanen og læreplanen setter. Planen viser blant annet til opplæringsloven og bygger i stor grad på de områdene Utdanningsdirektoratet og Læringsmiljøseneteret vektlegger. Videre går det frem at handlingsplanen er forpliktene for alle som arbeider med barn og unge i Ullensakers skoler.

I handlingsplanen står det at «skolelederne må arbeide systematisk i egen virksomhet med å konkretisere og implementere standardene». Gjennomføring av handlingsplanen forutsetter at ledere i skole er rollemodeller og har kontinuerlig fokus på trygt og godt leke- og læringsmiljø, har tydelige forventninger til personalets holdninger og relasjonsarbeid, arbeider med kvalitetskjennetegnene i eget personale og følger opp at standardene implementeres på egen enhet og har nulltoleranse for krenkende atferd og arbeider systematisk med forebygging, avdekking og oppfølging av slik atferd. I planen inngår tema som trygt og godt leke- og læringsmiljø, arbeid med sosial kompetanse, arbeid med relasjoner, arbeid med gruppeledelse, samarbeid med foresatte, ledelse, organisasjon og kultur, retten til et trygt og godt leke- og skolemiljø, samt livsmestring, helse og folkehelse i barnehage og skole. Innenfor hvert av de nevnte områdene gis det kjennetegn på god praksis på områdene.

Prosedyre for å sikre elever i grunnskolen et trygt og godt psykososialt læringsmiljø

Statsforvalteren har som nevnt fått oversendt *Prosedyre for å sikre elever i grunnskolen et trygt og godt psykososialt læringsmiljø*, sist endret 28. juni 2018. Det går frem at kommunaldirektør

(skoleeier) er ansvarlig for prosedyren og at den gjelder alle skoler i Ullensaker. Hensikten med prosedyren er å sikre at elever i grunnskolen får oppfylt sin rett til et trygt og godt psykososialt skolemiljø i henhold til opplæringsloven kapittel 9 A. Enhetsleder (rektor) på den enkelte skole er ansvarlig for at elevens rettigheter etter opplæringsloven kapittel 9 A blir ivaretatt og gjort kjent for foresatte og alle som arbeider på skolen. I planen går det frem at rektor ved skolestart skal gjennomgå prosedyren i hele personalet og i skolens samarbeidsorgan, rådgiver, miljøterapeut, vikarer og foresatte på alle trinn.

Utviklingsprosjekt «Skolemiljø og krenkelser»

I skolens strategiske plan går det også frem at skolen deltar i utviklingsprosjektet «Skolemiljø og krenkelser» i samarbeid med HINN med varighet på 2 år. Dette er et nettkurs som har til formål å utvikle kompetanse på skoler og hos skoleeier slik at elevene får oppfylt sin rett til et trygt og godt skolemiljø.

Pedagogisk utviklingstid

Skolen har oversendt plan for skoleåret 2019-2020 der blant annet pedagogisk utviklingstid og aktiviteter inngår. I planen går det frem når skolen setter skolemiljø på dagsorden, herunder krenkelser, vennskapsuke, PALS, skolemiljølogg, veiledning på skolemiljø fra HiNN, Foreldre- og Elevundersøkelsen. I skolens strategiske plan står det at det er, som tidligere nevnt, opprettet en gruppe med ansatte på skolen som har et ekstra ansvar for oppfølging av skolemiljø på skolen. Gruppen har ukentlige møter og avsatt tid i pedagogisk utviklingstid til arbeid mot personalet. Videre går det frem av strategisk plan at det er økt fokus på øving på PALS i skolemiljøgruppe og i PU-tiden.

Statsforvalteren har fått oversikt over planleggingsdager på Hovin skole 13.–16. august 2019. I presentasjonen heter det at planleggingsdagene har hatt elevenes skolemiljø som tema, herunder PALS, prosjekt «skolemiljø og krenkelser», Handlingsplan for trygt og godt leke- og skolemiljø og planlegging av skolemiljøuke.

Informasjonshefte for ansatte og vikarer

Skolen har som nevnt utarbeidet informasjonshefte *Med fokus på skolemiljø. Informasjon til ansatte og vikarer på Hovin skole*. Her står det at skolen har fokus på positiv adferd, støttende læringsmiljø og samhandling i skolen. Her fremgår også informasjon om blant annet PALS, klasseledelse og tilsyn.

Årshjul for arbeid med sosial kompetanse

Statsforvalteren har fått oversendt *Årshjul. Arbeid med sosial kompetanse*, som det skal arbeides med i klassene. I årshjulet inngår områder som inkludering, selvkontroll, ansvarlighet, empati, kommunikasjon og selvhevdelse.

Hovin skole er som nevnt en PALS-skole. Statsforvalteren har fått oversendt relæringsplan for PALS høst 2019 og våren 2020. Her går det frem hvilket område skolen skal jobbe spesielt med, herunder mobbeforebyggende modell og PALS og at det til enhver tid skal jobbes med forventninger knyttet til trygghet, ansvar og respekt. Videre har skolen oversendt dokumenter som viser hvilke forventninger som stilles til elevene i klasserommet, i gymgarderoben, i skolegården og i uteområdet. For mer informasjon om PALS, se våre observasjoner under

spørsmålet «Sikrer rektor at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø?»

Statsforvalteren har også, som nevnt over, fått oversendt informasjon om at skolen arbeider med «Det er mitt valg». I skolens strategiske plan går det frem at det gjennomføres kursing av ansatte på alle trinn i «Det er mitt valg» og det økt fokus på dette i PU-tiden. For mer informasjon om «Det er mitt valg», se våre observasjoner under spørsmålet «Sikrer rektor at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø?»

Rektor og de ansatte svarer ja på spørsmålet om rektor følger opp ansatte dersom en person som jobber på skolen ikke praktiserer slike holdninger og verdier. Rektor redegjør videre at «holdninger til ansatte hovedsakelig følges opp gjennom holdningsarbeid og kompetanseheving i personalet». Felles diskusjoner og holdninger bidrar også til å sikre en praksis som er i tråd med verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø.» Videre svarer rektor at «Det følges i tillegg opp med samtaler med enkelte lærere om man har handlinge eller atferd som ikke samsvarer med de forventningene som stilles. Det lages også aktivitetsplaner etter § 9 A-5 i opplæringsloven om det kommer informasjon om at elever opplever at læreres atferd bidrar til at skolemiljøet ikke er trygt og godt.» Rektor skriver også at «slik jeg ser det er det likevel ingen ansatte på skolen som har verdier og holdninger som direkte bidrar negativt til skolemiljøet. Skoleledelsen ved rektor og avdelingsledere har likevel fulgt tett opp klasser der observasjon og undersøkelser viser at det er utfordringer med skolemiljøet. Ansatte har i slike tilfeller blitt fulgt opp med jevnlig samtaler, observasjoner og deltakelse i oppfølgingsmøter med elever og foresatte.»

De ansatte har i RefLex blant annet svart er at rektor følger opp ansatte raskt når rektor får informasjon om det.

Statsforvalteren har som nevnt fått tilsendt *Handlingsplan for trygt og godt leke- og læringsmiljø*. Her går det frem at handlingsplanen forplikter alle som arbeider med barn og unge i skolene i Ullensaker. Under punkt 7 «Ledelse, organisasjon og kultur» står det at «tydelige forventninger til personalets holdninger til barn og unge er essensielt for å skape et inkluderende og godt leke- og læringsmiljø». Videre fremgår det at «felles holdninger, standarder og fokus på relasjonskvalitet bør tas direkte opp med ansatte, ikke bare i fellestid og på personalmøter, men i samtaler med team og den enkelte ansatte. Å opprettholde et høyt miljøtrykk krever ikke bare forventninger ovenfra, men også opplevelse av tilbakemelding, støtte og relevant kompetanseutvikling. Det er derfor avgjørende at de ansatte opplever en ledelse som er tilgjengelig for dem når de trenger støtte og veiledning.» Blant kjennetegn på god praksis for ledelse, organisasjon og kultur går det blant annet frem «være tydelig på forventninger til ansattes relasjonsarbeid og sørg for at ansatte har kompetanse og verktøy for å arbeide systematisk med relasjoner» samt «støtte og veilede personalet.»

Statsforvalteren har fått oversendt mal *Melding til rektor om bekymring for at en elev ikke har det trygt og godt*. Videre har Statsforvalteren fått tilsendt dokumentasjon knyttet til hendelse mellom elev og ansatt på skolen. Dokumentasjonen gir et inntrykk av hvordan rektor jobber i slike saker.

Jobber rektor for at lærerne skal fremme en positiv samhandling i klassemiljøet? (RefLex 1.5 og 1.6)

Rektor og de ansatte svarer ja på om rektor gir lærerne nødvendig tid og kompetanse for at de skal kunne fremme en positiv samhandling i klassemiljøet. Rektor skriver videre i sin redegjørelse at «det er satt av mye PU-tid til deltagelse i kompetanseheving gjennom «skolemiljø og krenkelser», til implementering av kommunens handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø, til annen kursing, til diskusjoner og til oppfølging av undersøkelser og utforming av tiltak i forbindelse med disse.» Videre skriver rektor at alle klasser i henhold til skolens retningslinjer også skal jobbe særskilt systematisk med skolemiljø ukentlig gjennom blant annet bruk at «Det er mitt valg».

De ansatte svarer i RefLex at de blant annet arbeider med felles regelmatrise i PALS, de har læringspartner, klassens time, jobber med «Mitt valg» og Link til livet samt har felles retningslinjer for hvordan de skal få et trygt og godt læringsmiljø. Det går frem at de på skolen også kan få bistand fra Pedagogisk senter i Ullensaker kommune ved utfordringer i klassemiljøet. Disse kan blant annet bistå med observasjoner, kartlegginger og tiltak.

Statsforvalteren viser her til *Plan for skoleåret 2019-2020, Hovin skole. Strategiske mål og tiltak 2020-2023* og oversikt over planleggingsdager for Hovins skole 13. – 16. august 2019. For mer informasjon om disse dokumentene se våre observasjoner under spørsmålet «*Jobber rektor for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø?*»

Rektor og de ansatte svarer ja på spørsmål i RefLex om rektor følger opp dersom en lærer ikke jobber for å fremme en positiv samhandling i klassemiljøet.

Rektor svarer videre at lærernes arbeid med skolemiljøet følges blant annet opp gjennom faste trinndialoger med lærerne på trinnet og i medarbeidersamtaler. De ansatte svarer i RefLex at det er deres inntrykk at rektor følger opp dersom en lærer ikke jobber for å fremme en positiv samhandling i klassen.

For mer informasjon om skolens dokumenter knyttet til dette spørsmålet viser vi til våre observasjoner under spørsmålet «*Følger rektor opp ansatte dersom en person som jobber på skolen ikke praktiserer slike holdninger og verdier?*»

Evaluerer skolen det forebyggende arbeidet for et trygt og godt skolemiljø basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte? (RefLex 1.7 og 1.8)

Rektor og de ansatte svarer ja i RefLex på om skolen evaluerer det forebyggende arbeidet med skolemiljøet basert på synspunkter fra ansatte, elever og foreldre. Rektor skriver videre at «det evalueres blant annet med ansatte i skolens pedagogiske utviklingstid, med elever i elevråd og i SU/SMU og foresatte i SU/SMU og på FAU-møter.» Videre skriver rektor at «alle lærere på trinnet jobber blant annet med resultatene fra elevundersøkelsen og skolens egen «Skolemiljølogg» der elevenes vurdering av skolemiljøet kommer fra. Det hentes også innspill fra elever og foresatte i forbindelse med disse evalueringene.»

De ansatte svarer blant annet i RefLex at de ansatte evaluerer og prater mye om skolemiljøet. Videre peker de på FAU og SU og at skolen har et eget team som jobber med PALS.

Rektor og de ansatte svarer også ja på spørsmål om rektor sørger for å gjøre endringer dersom evalueringen viser at dette er nødvendig for å oppfylle kravene i opplæringsloven kapittel 9 A.

Rektor svarer videre at «det i de senere årene er gjort flere endringer på blant annet tilsynsrutiner i friminuttene på bakgrunn av skolegårdsundersøkelser. Det er også gjort endringer i skolens rutiner for oppfølging av saker der det er mistanke om at elever ikke har det trygt og godt og det er stadig endringer og kompetanseheving for å forbedre skolens forebyggende arbeid knyttet opp mot et positivt og inkluderende elevmiljø.»

Statsforvalteren har fått oversendt oppsummering fra TL-kurs for nye trivselsledere. Her går det frem at elevene fikk reflektere rundt hvorfor skolen har trivselsledere og om de syntes skolen trengte trivselsledere. Det går ikke frem av referatet hvilke konkrete refleksjoner elevene gjorde i den forbindelse.

Skolen har, som nevnt, utarbeidet en skolemiljølogg. Arbeidet med skolemiljølogg kan utføres i klassens time. I malen for 3.-7. trinn er et av spørsmålene «Hva kan bli bedre her på Hovin skole»? Statsforvalteren har mottatt plan for *Pedagogisk utviklingstid for pedagogisk personale 25. september 2019*. Målet for dette arbeidet er å få en felles innsikt i hvor utfordringene i skolemiljøet ligger for å skape en enhetlig praksis i vårt arbeid med skolemiljøet. Arbeidet skal også innbefatte skolegårdsundersøkelsen. Statsforvalteren har ikke fått oppsummeringer som gjengir resultater fra loggen og skolegårdsundersøkelsen og heller ikke hvordan resultatene fra loggføringen er brukt til å evaluere skolemiljøet og de forebyggende tiltakene.

Statsforvalteren har mottatt dokumentet *Evaluering av joggedagen 11. september 2019* fra skolen. Dokumentet inneholder evalueringer knyttet til tidsrammer, bemanning, praktisk gjennomføring, bespising og penger. Skolen har også fremlagt *Evaluering av rebusdagen 13. september 2019*. Evalueringer inneholder punkter om planlegging, tidsrammer og organisering.

Det går frem av *Referat fra skolemiljøutvalget 22.01.2020* at skolen har gjennomført blant annet Elevundersøkelsen, Foreldreundersøkelsen og ikke-anonyme undersøkelser. Videre går det frem at det er gjennomført analyser av hele elevundersøkelsen i skolens personale. Hvert trinn har også gjennomgått resultatene på det enkelte trinn og jobbet med tiltak for å utvikle trinnet på de områdene der det enkelte trinn har skåret lavere enn ønskelig. Skolen mottar også assistanse fra Pedagogisk senter som bistår med kartlegging, analyse av situasjonen og forslag til videre tiltak på trinnet. Det går frem at resultatet ble diskutert i SMU og at det kom inn forslag til tiltak på skolen og hvordan FAU kunne bidra til å styrke relasjoner utenfor skoletiden. I forbindelse med Foreldreundersøkelsen ble det diskutert hva som kunne gjøres for å få opp svarprosenten.

Skolen har oversendt *Rapport på oppfølging av elev- og foreldreundersøkelsen 2017*. Det går frem at undersøkelsen blant annet er drøftet i elevrådet, FAU, SU/SMU, personalet og ledergruppa. Videre fremgår det hvordan skolen har jobbet med undersøkelsen i personalet og hvilke tiltak som man vurderer å sette inn.

Våre vurderinger

I lys av svarene i RefLex, samt innsendte planer og rutiner, er det Statsforvalterens inntrykk at skolen tar arbeidet med å fremme elevenes helse, miljø og trivsel på alvor. Statsforvalteren vurderer at rektor sikrer at skolen både arbeider med skolemiljøet gjennom lovpålagte samarbeidsorganer, og gjennom ulike miljøfremmende handlingsplaner, programmer og generelle trivselstiltak.

Det er Statsforvalteren vurdering at elevene i klassens time, elevrådet, SU, SMU og trivselslederprogrammet både får delta i planleggingen og gjennomføring av ulike aktiviteter knyttet til miljøfremmende tiltak i opplæringen og i friminuttene. Videre er det vårt inntrykk at elevene deltar aktivt i gjennomføringen av PALS og «Det er mitt valg». Det er også Statsforvalterens vurdering av elevenes deltakelse differensieres, og at elevenes innflytelse øker med alder og forutsetninger.

Det er Statsforvalterens inntrykk at elevene får gi sine innspill om skolemiljøet i skolemiljølogg og i forberedelser til utviklingssamtaler. Det er vår vurdering av skolen gjennom differensierte maler tar hensyn til elevens alder og forutsetninger. Elevene får også mulighet til å gi innspill gjennom Elevundersøkelsen og i samtaler med miljøterapeut.

Statsforvalteren ser at det informeres om saker fra elevrådet i SMU og SU. Statsforvalteren kan ikke i samme grad se at saker som blir tatt opp i SU og SMU blir informert om i Elevrådet og videre til klassene i klassens time. Statsforvalteren har forståelse for at deler av innholdet fra møtene i SU og SMU kan være komplisert for elever i denne aldersgruppen, men vurderer at skolen har et forbedringspotensial på dette området.

Skolen har utarbeidet årshjul for elevrådet, SU og SMU for 2020/2021 der det går frem hvilke skolemiljø saker som skal behandles og hvordan dette skal gjøres. Statsforvalteren er positiv til dette og ser at det i enda større grad kan bidra til sikre elevenes medvirkning i skolemiljøarbeidet. Vi ser frem til ytterligere implementering av årshjulet gjennom skoleåret.

Statsforvalteren vurderer at rektor i tilstrekkelig grad sikrer at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø.

I lys av «*Handlingsplan for trygt og godt leke- og læringsmiljø*» og Ullensaker kommunes felles *Prosedyrer for å sikre elever i grunnskolen et trygt og godt psykososialt miljø* er det Statsforvalterens inntrykk at det stilles klare forventninger og krav til både ledere og skolens ansatte om at det skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø.

Det er videre Statsforvalterens vurdering at rektor har fokus på skolemiljø gjennom ulike handlingsplaner, trivselsfremmende programmer og tiltak samt at de ansattes holdninger og verdier bevisstgjøres gjennom arbeid med disse. Statsforvalterens vurderer videre at skolemiljø er et av skolens satsingsområder og at det settes av tilstrekkelig tid til å arbeide med holdninger og verdier både i samarbeidsorganer, i interne grupper, på planleggingsdager og i PU-tiden.

I «*Handlingsplan for trygt og godt leke- og læringsmiljø*» er det videre, etter Statsforvalterens vurdering, stilt tydelige krav til rektor i de tilfeller der ansatte ikke praktiserer holdninger og verdier i tråd med det som forventes. Selv om rektor på tilsynstidspunktet opplever at ansatte handler i tråd med skolens holdninger og verdier, er det likevel Statsforvalterens inntrykk at rektor følger opp ansatte som har utfordringer med skolemiljøet.

På bakgrunn av dokumentasjonen og svarene i RefLex er det Statsforvalterens vurdering at rektor tar skolemiljøet på alvor og håndterer situasjonen når skolen mottar varsel der det er mistanke om at en ansatt krenker en elev.

Statsforvalteren vurderer at rektor jobber for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø.

Det er som nevnt Statsforvalterens inntrykk at skolemiljø er et av skolens satsingsområder. Videre er det vår vurdering at rektor har satt av mye felles arbeidstid for at personalet skal få økt sin kompetanse innenfor opplæringslovens kapittel 9 A, «Skolemiljø og krenkelser» og ulike trivselsfremmende programmer, slik at de ansatte gjøres i stand til å fremme en positiv samhandling i klassemiljøet. Det er også Statsforvalteren inntrykk at rektor legger til rette for at lærerne skal ha tid til å arbeide forebyggende i klassene gjennom klassens time. Det er også lagt klare forventninger til hva lærerne skal jobbe med i disse timene.

Som nevnt er det Statsforvalterens vurdering at det stilles klare krav til rektor i de tilfeller der ansatte ikke praktiserer holdning og verdier i tråd med det som kan forventes. Det samme inntrykket har Statsforvalteren i de tilfeller der lærer ikke fremmer en positiv samhandling i klassemiljøet. Selv om rektor på tilsynstidspunktet opplever at ansatte handler i tråd med det skolen forventer, er det likevel Statsforvalterens inntrykk at rektor følger opp lærere som har utfordringer i klassemiljøet.

Statsforvalteren vurderer at rektor jobber for at lærerne skal fremme en positiv samhandling i klassemiljøet.

Statsforvalteren ser at kommunens og skolens handlingsplaner og rutiner knyttet til skolemiljøet er av nyere dato. Selv om ingen av skolens rutiner, handlingsplaner og evalueringer inneholder informasjon om når tid disse skal evalueres er det vårt inntrykk at dokumentenes bearbeides jevnlig når det er nødvendig for å oppfylle opplæringsloven kapittel 9 A.

Statsforvalteren vurderer at skolen innhenter elevenes og foreldrenes synspunkter gjennom utviklingssamtaler, Elevundersøkelsen og Foreldreundersøkelsen. Videre er det Statsforvalterens inntrykk av skolen til en viss grad innhenter informasjon fra elever og foresatte gjennom elevråd og samarbeidsorganer. På bakgrunn av møtereferatene er det likevel vårt inntrykk at møtene i disse foraene ikke i tilstrekkelig grad har hatt fokus på informasjonsinnhenting og evaluering av skolens mange skolemiljøtiltak. Det er Statsforvalterens inntrykk at skolen allerede erkjenner at de har et forbedringspotensiale på dette området og at evaluering av skolemiljøtiltakene nå er implementert i årshjul for elevrådet, SU og SMU for 2020/2021.

Videre ser vi at skolen har maler som indikerer innhenting av informasjon fra elevene gjennom skolemiljølogger. Statsforvalteren har ikke fått informasjon om resultatene fra loggene, men vurderer at det er sannsynliggjort at dette gjennomføres og at resultatene bearbeides i PU-tiden. På bakgrunn av den innsendte dokumentasjonen vurderer Statsforvalteren at skolen i tilstrekkelig grad innhenter synspunkter fra elever og foreldre om skolemiljøet.

Statsforvalteren vurderer at skolen har sannsynliggjort at de evaluerer Elevundersøkelsen og Foreldreundersøkelsen. Videre ser Statsforvalteren at rektor holdes orientert om innholdet i elevrådsarbeidet og at nyinnsatte trivselsledere evaluerer trivselslederprogrammet. Det er likevel vår vurdering at det ikke går frem hva denne informasjonen brukes til og om den brukes til å evaluere skolemiljøarbeidet. Statsforvalteren ser også at miljøfremmende tiltak som joggedagen og rebusdagen er evaluert i personalet. Det er likevel vår vurdering at evalueringene i disse

tilfellene ikke dreier seg om tiltaket er egnet til å fremme et trygt og godt skolemiljø, men har fokus på rammer knyttet til arrangementet og hvilke forbedringer som kan gjøres i denne forbindelse. Vi kan heller ikke se at disse evalueringene bygger på synspunkter fra elever og foreldre. Statsforvalteren kan utover dette ikke se at skolen har dokumentert hvordan de evaluerer sine mange skolemiljøtiltak og om dette gjøres jevnlig. I lys av dette kan vi heller ikke se at skolen i tilstrekkelig grad baserer sine evalueringer på bakgrunn av synspunkter fra blant annet ansatte, elever og foreldre.

På bakgrunn av det ovennevnte er det Statsforvalterens inntrykk at det innhentes tilstrekkelig informasjon fra ansatte, elever og foreldre om hvordan miljøfremmende tiltak fungerer. I lys av den dokumentasjonen Statsforvalteren har fått tilsendt er likevel vår vurdering at skolens egen evaluering av skolemiljøet ikke i tilstrekkelig grad er basert på de synspunktene som er kommet fra blant annet ansatte, elever og foreldre.

Våre konklusjoner

Rektor sikrer at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø.

Rektor sikrer at skolen praktiserer holdninger og verdier som bidrar til et trygt og godt skolemiljø.

Rektor jobber for at lærerne skal fremme en positiv samhandling i klassemiljøet.

Skolen evaluerer ikke i tilstrekkelig grad det forebyggende arbeidet for et trygt og godt skolemiljø basert på blant annet synspunkter fra elevene, foreldrene og ansatte.

Lovkravet er ikke oppfylt.

4 Statsforvalterens reaksjoner

4.1 Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at kommunen ikke oppfyller regelverket på alle områder. Vi pålegger kommunen å rette opp følgende, jf. kommuneloven § 30-4:

Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-9. Ullensaker kommune må i den forbindelse se til at:

1. rektor sikrer at skolen innhenter tilstrekkelig med informasjon for å kunne evaluere om tiltakene virker, inkludert elevens syn og ønsker om endringer.
2. rektor sørger for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjon om hvordan tiltakene har virket og elevens syn.
3. skolen informerer elevene om at de kan melde saken til Statsforvalteren.

Kommunen må sørge for at skolen jobber forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø for elevene, jf. opplæringsloven § 9 A-3 og 9 A-8 første ledd. Ullensaker kommunen må i den forbindelse se til at:

1. skolen evaluerer det forebyggende arbeidet for et trygt og godt skolemiljø basert på blant annet synspunkter fra elevene, foresatte og ansatte.

4.2 Oppfølging av påleggene

Kommunen skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal kommunen erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan det har blitt rettet.

Frist for innsending er 19. mai 2021. Vi vil ikke avslutte tilsynet før kommunen, gjennom erklæringen og redegjørelsen, har vist at påleggene er rettet.

5 Kommunen har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Kommunen kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis kommunen klager, må det gjøres innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til kommunen, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Kommunen sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med kommunen, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

Kommunen kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Kommunen er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

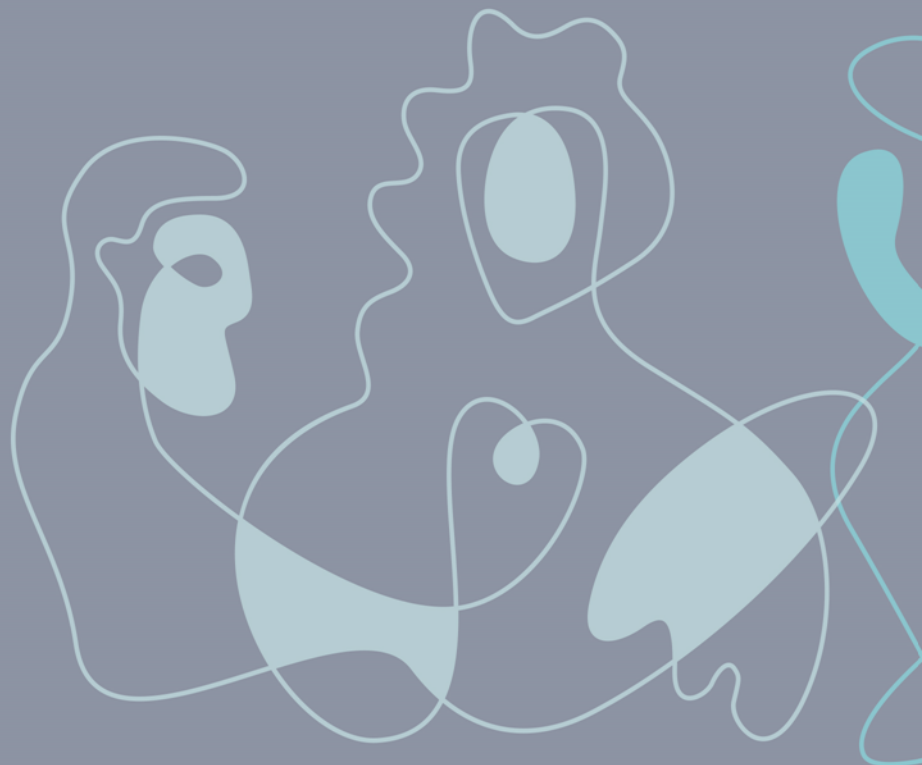
Oslo, 19. februar 2021

Vibeke Holm, tilsynsleder   Joachim Majambere, seniorrådgiver   Victoria Husvik, rådgiver

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | sfovpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/ov

6 Dokumenter

Følgende dokumenter ble benyttet under utføringen av tilsynet:

- RefLex – svar fra ledere og ansatte om skolens forebyggende arbeid og skolens oppfølging av aktivitetsplikten i opplæringsloven kapittel 9 A
- Et gitt antall aktivitetsplaner med underliggende dokumenter
- Hovin skole. Strategiske mål og tiltak 2020 – 2023
- Handlingsplan for trygt og godt leke- og læringsmiljø for barnehager og skoler i Ullensaker kommune
- Prosedyrer for et trygt og godt skolemiljø
- Pu- og aktivitetsplan 2019 – 2020
- Presentasjon fra planleggingsdager på Hovin skole, august 2019
- Mal - Tiltaksplan kapittel 9 A i opplæringsloven
- Mal - Melding til rektor om bekymring for at en elev ikke har det trygt og godt
- Maler - Forberedelsesskjema til utviklingssamtale 1. – 4. trinn og 5. – 7. trinn
- Eksempel på utfylt forberedelsesskjema
- Presentasjon fra foreldremøte 1. trinn 20 - 21
- Årshjul Elevrådet Hovin skoleåret 2020/2021
- Tiltaksplan for bedre skolemiljø, Elevrådet 2018
- Referat fra Elevrådsmøte, Hovin skole, august 2019
- Referat fra Elevrådsmøte, Hovin skole, september 2019
- Referat fra Elevrådsmøte, Hovin skole, oktober 2019
- Referat fra Elevrådsmøte, Hovin skole, november 2019
- Referat fra Elevrådsmøte, Hovin skole, september 2020
- Referat fra Elevrådsmøte, Hovin skole, oktober 2020
- Årshjul SU og SMU skoleåret 2020/2021
- Referat fra SMU, Hovin skole, 9. oktober 2019
- Referat fra SMU, Hovin skole, 22. januar 2020
- Referat fra SMU, Hovin skole, 13. oktober 2020
- Referat fra SU, Hovin skole, 6. november 2019
- Referat fra SU, Hovin skole, 22. januar 2020
- Referat fra SU, Hovin skole, oktober 2020
- Eksempel på FAU - årshjul
- Referat fra FAU-møte, Hovin skole, 19. november 2019
- Referat fra FAU-møte, Hovin skole, 4. desember 2019
- Referat fra FAU-møte, Hovin skole, 5. februar 2020
- Informasjonshefte til ansatte og vikarer 2019
- Skolemiljøuka 2019
- Klassens time
- Eksempler på klassens time fra 3. trinn, 7. trinn og 4. trinn
- Eksempel på klasseregler
- Arbeidsoppgave: PALS - Ansvarlighet
- Relæringsplan høst 2019
- Relæringsplan vår 2020

- Forventninger – Gymsgarderobe
- Forventninger – Skolegården
- Mal - Skolemiljølogger
- Eksempel – arbeid i utviklingstid for pedagogisk personale 25. september 2019 – Skolemiljølogg
- Oppsummering fra TL-kurs 4. – 7. trinn
- Evaluering av joggedagen 11. september 2019
- Evaluering av rebusdagen 13. september 2019
- Rapport på oppfølging av elev- og foreldreundersøkelsen 2017
- Sjekkliste for gjennomføring av Mitt valg 1

I etterkant av foreløpig tilsynsrapport mottok Statsforvalteren tilbakemelding fra kommunen.